

**COMITETUL DE MINIȘTRI
AL CONSILIULUI EUROPEI**

**Recomandarea nr. R (99) 19
a Comitetului de Miniștri către Statele Membre
cu privire la medierea în materie penală**

*(adoptată de Comitetul de Miniștri pe 15 septembrie 1999
la cea de-a 679-a întâlnire a reprezentanților miniștrilor)*

În conformitate cu termenii articolului 15.b din Statutul Consiliului Europei, Comitetul de Miniștri,

Ținând cont de progresele înregistrate de Statele Membre în folosirea medierii în materie penală ca pe o opțiune flexibilă, cuprinzătoare, utilă, participativă, complementară sau alternativă procedurilor penale tradiționale;

Luând în considerare necesitatea de a promova participarea personală activă a victimei și a infractorului și a altor persoane care pot fi afectate în calitate de părți, precum și implicarea comunității în procedurile penale;

Recunoscând interesul legitim al victimelor de a avea un cuvânt de spus în rezolvarea consecințelor victimizării lor, de a comunica cu infractorul și de a obține scuze și compensații;

Considerând că este important a întări inculpațiilor sentimentul responsabilității și de a oferi acestora ocazii concrete de a se îndrepta, lucru ce ar facilita reinsertia și reabilitarea lor;

Recunoscând că medierea poate să contribuie la conștientizarea rolului important al fiecărei persoane și al comunității în prevenirea și abordarea infracțiunilor și în rezolvarea conflictelor asociate acestora, încurajând astfel efectele penale mai constructive și mai puțin represive ale justiției penale;

Recunoscând că medierea presupune abilități speciale și necesită coduri de practică și pregătire acreditată;

Luând în considerare contribuția potențial substanțială a organizațiilor nonguvernamentale și a comunităților locale în domeniul medierii în cauze penale și necesitatea de a combina și coordona eforturile inițiativelor publice și private;

Respectând condițiile Convenției cu privire la protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

Ținând cont de Convenția Europeană cu privire la exercitarea drepturilor

copiilor, ca și de Recomandările nr. R (85) 11 privind poziția victimei în cadrul dreptului și procedurii penale, nr. R (87) 18 privind simplificarea justiției penale, nr. R (87) 21 privind asistența acordată victimelor și prevenirea victimizării, nr. R (87) 20 privind reacțiile sociale la delincvența juvenilă, nr. R (88) 6 privind reacțiile sociale la delincvența juvenilă în rândul tinerilor proveniți din familii de migranți, nr. R (92) 16 privind Normele Europene referitoare la sancțiuni și măsuri comunitare, nr. R (95) 12 privind administrarea justiției penale și nr. R (98) 1 privind medierea familială;

Recomandă guvernelor Statelor Membre să țină cont de principiile prezentate în anexa acestei Recomandări în aplicarea medierii în materie penală și să facă acest text cunoscut la o scară cât mai largă.

Anexă la Recomandarea nr. R (99) 19

I. Definiție

Aceste directive se aplică oricărui proces prin care victimei și infractorului li se dă posibilitatea, în cazul în care aceștia consimt în mod liber, să participe activ la rezolvarea problemelor apărute în urma infracțiunii cu ajutorul unei terțe părți imparțiale (mediator).

II. Principii generale

1. Medierea în materie penală trebuie folosită numai dacă părțile consimt liber.
Părțile vor fi libere să-și retragă consimțământul oricând pe parcursul medierii.
2. Discuțiile din cadrul medierii sunt confidențiale și nu pot fi folosite ulterior, cu excepția situațiilor când există acordul părților.
3. Medierea în materie penală trebuie să fie un serviciu general disponibil.
4. Medierea în materie penală trebuie să fie disponibilă în toate etapele procesului justiției penale.
5. Serviciilor de mediere trebuie să li se acorde suficientă autonomie în cadrul sistemului de justiție penală.

III. Baza legală

6. Legislația trebuie să faciliteze medierea în materie penală.
 7. Trebuie să existe directive care să definească folosirea medierii în materie penală. Acestea trebuie să se adreseze în mod special condițiilor pentru trimiterea

cazurilor către serviciile de mediere și rezolvarea cauzelor ulterior medierii.

8. În cazul medierii, trebuie aplicate garanții procedurale fundamentale; în mod special, părțile trebuie să aibă dreptul la asistență juridică și, atunci când este cazul, la traducere/interpretare. În plus, minorii trebuie să aibă dreptul la asistență parentală.

IV. Funcționarea justiției penale în relație cu medierea

9. Decizia de a deferi un caz penal medierii, precum și evaluarea rezultatelor unei proceduri de mediere, trebuie adoptată de autoritățile de justiție penală.
10. Înainte de a aproba medierea, părțile trebuie să fie pe deplin informate în ceea ce privește drepturile pe care le au, natura procesului de mediere și posibilele consecințe ale deciziei lor.
11. Nici victima, nici infractorul nu trebuie convinse prin mijloace incorecte să accepte medierea.
12. Reglementările speciale și garanțiile legale care se aplică în cazul participării minorilor la proceduri legale se vor aplica și în cazul participării acestora la medierea în materie penală.
13. Medierea nu va continua dacă oricare dintre părțile principale implicate nu este capabilă să înțeleagă semnificația procesului.
14. În mod normal, elementele de bază ale cauzei trebuie recunoscute de ambele părți, ca punct de pornire al medierii. Participarea la mediere nu trebuie folosită ca dovadă a recunoașterii vinovăției în procedurile penale ulterioare.
15. Neconcordanțele evidente în ceea ce privește factori ca vârsta, maturitatea sau capacitatea intelectuală a părților trebuie luate în considerare înainte de a trimite cazul spre mediere.
16. Hotărârea de a trimite un caz penal la mediere trebuie însoțită de o limită de timp rezonabilă în care autoritățile competente ale justiției penale trebuie informate în legătură cu specificul procedurii de mediere.
17. Achitările bazate pe acorduri mediate trebuie să aibă același statut ca hotărârile sau sentințele judecătorești și trebuie să excludă urmărirea în justiție pentru aceleași fapte (*ne bis in idem*).
18. Când un caz este trimis înapoi autorităților justiției penale fără încheierea unui acord între părți sau după ce punerea în aplicare a unui astfel de acord a eșuat, trebuie luată fără întârziere o hotărâre privind continuarea acțiunii.

V. Funcționarea serviciilor de mediere

V.1. Standarde

19. Serviciile de mediere trebuie reglementate prin standarde recunoscute.
 20. Serviciile de mediere trebuie să aibă suficientă autonomie în îndeplinirea îndatoririlor pe care le au. Trebuie stabilite standarde privind competența și norme etice, precum și proceduri de selectare, pregătire și evaluare a mediatorilor.
 21. Serviciile de mediere trebuie monitorizate de un organism competent.

V.2. Calificarea și formarea mediatorilor

22. Mediatorii trebuie recrutați din toate sectoarele sociale și, în general, trebuie să posede o bună cunoaștere a culturilor și comunităților locale.
23. Mediatorii trebuie să fie capabili să dea dovadă de o capacitate solidă de discernământ și abilități interpersonale necesare medierii.
24. Înainte de a prelua activitățile de mediere, mediatorii trebuie să urmeze o pregătire inițială și una multidisciplinară. Pregătirea lor trebuie să vizeze dobândirea unui înalt nivel de competență, ținând cont de abilitățile de a rezolva conflicte, de condițiile specifice ale lucrului cu victimele și infractorii și a cunoștințelor de bază privind funcționarea sistemului de justiție penală.

V.3. Rezolvarea cazurilor individuale

25. Înainte de începerea procesului de mediere, mediatorul trebuie să fie informat despre toate elementele semnificative ale cazului și trebuie să i se înmâneze documentele necesare de către autoritățile competente de justiție penală.
26. Procesul de mediere trebuie să se desfășoare într-o manieră imparțială, pe baza elementelor cazului și a nevoilor și dorințelor părților. Mediatorul trebuie să respecte întotdeauna demnitatea părților și să garanteze că părțile se comportă respectuos una cu alta.
27. Mediatorul este responsabil de asigurarea unui mediu sigur și confortabil pentru mediere. Mediatorul trebuie să fie sensibil la vulnerabilitatea părților.
28. Medierea trebuie să se desfășoare în mod eficient, dar într-un ritm accesibil părților.
29. Medierea trebuie să se desfășoare cu ușile închise (*in camera*).
30. În ciuda principiului confidențialității, mediatorul trebuie să încredințeze

autorităților competente sau persoanelor implicate orice informație privind infracțiuni grave iminente, care poate apărea în cursul procesului de mediere.

V.4. Rezultatul medierii

31. Acordurile trebuie încheiate în mod voluntar de către părți. Ele trebuie să conțină numai obligații rezonabile și proporționale.
32. Mediatorul trebuie să raporteze autorităților de justiție penală măsurile luate și rezultatul medierii. Raportul mediatorului nu va dezvălui conținutul sesiunilor de mediere, nici nu va exprima vreo judecată privind comportamentul părților pe parcursul medierii.

VI. **Promovarea continuă a medierii**

33. Trebuie să existe o consultare constantă între autoritățile justiției penale și serviciile de mediere pentru dezvoltarea unei înțelegeri comune.
34. Statele Membre trebuie să promoveze cercetarea și evaluarea medierii în materie penală.